

Leraren bij de top loonstijgers van 2015

‘Lesgeven moet geen hobbyisme worden’

‘Normaal werd pas ingegrepen als we alweer in een nieuw deel van de economische cyclus zaten en het lerarentekort tot forse hoogte was gestegen. Nu is het kabinet er een keer vroeg bij’, reageert hoogleraar Onderwijsarbeidsmarkt Frank Cörvers op de jongste CBS-cijfers. Daaruit blijkt dat leraren samen met medewerkers van water- en afvalbedrijven in 2015 met een stijging van 2,6 procent er het meest in loon op vooruit gingen.

Het is goed dat de salarissen door het loonakkoord zijn gestegen. Juist, omdat we economisch weer een beetje in de lift zitten. Op zo’n moment is er veel nieuw personeel nodig, en wordt er flink gewinkeld op de arbeidsmarkt. Mensen met een in verhouding tot het bedrijfsleven lager salaris, zoals leraren, zijn dan extra gevoelig voor de aantrekkelijkere arbeidsvoorwaarden die hen worden voorgespiegeld’, weet Frank Cörvers, hoogleraar Onderwijsarbeidsmarkt aan Tilburg University en tevens hoogleraar aan de economische faculteit van Maastricht University. ‘Nu zijn we de concurrentie een slag voor geweest door deze salarisverhoging. Maar eigenlijk zouden we het niet keer op keer zover moeten laten komen. Er moet voortdurend

Frank Cörvers: 'Er moet voortdurend worden gewerkt aan een goed arbeidsvoorwaardenpakket voor de leraar.'

worden gewerkt aan een goed arbeidsvoorwaardenpakket voor de leraar. Als je dat te veel laat afhangen van de omstandigheden, is een reactie altijd te laat.'

Staatssecretaris Dekker zei net na zijn aantreden in Schooljournaal dat leraar zijn ook een roeping is. 'Als je kiest voor het onderwijs doe je dat niet alleen voor het salaris. Dat doe je omdat je hart ligt bij het werken met jonge mensen.'

Cörvers: 'Er zijn er zeker bij die niets anders zouden willen doen, maar je hebt ook een hele groep, en dat zijn echt niet de slechtere leraren, die ook andere dingen in hun mars hebben. Als dan het verschil met de marktsector te groot wordt, ben je bijna een dief van je eigen portemonnee. Lesgeven moet geen hobbyisme worden.'

ACADEMISCHE TITEL

Onderwijs is lang gezien als een kostenpost. Wie zegt dat een volgend kabinet niet toch weer gaat bezuinigen? Bent u gerust over de loonontwikkeling voor de komende jaren?

Cörvers: 'Weer jaren een nullijn zou ik buitengewoon onverstendig vinden. Ik vind dat de lonen in het onderwijs de marktsector moeten blijven volgen. De verschillen moeten niet al te zeer oplopen. Nullijnen zijn om grotingstechnische redenen interessant voor de politiek, omdat het al snel wat oplevert. Maar op een gegeven moment kan het perverse consequenties hebben voor de kwaliteit van je onderwijs. Het vervelende is alleen dat het niet altijd meteen zichtbaar is, het ontwikkelt zich pas op een later moment.'

Komt die salarisverhoging niet te laat om het beroep van leraar weer wat aanzien te geven?

'Natuurlijk speelt het salaris een rol voor aankomende studenten van pabo's of lerarenopleidingen, maar belangrijk is ook hoe het onderwijs functioneert, wat het werk- en denkniveau van je aanstaande collega's is, en hoe professioneel de organisatie van het onderwijs is. Voor sommige leraren in spe kan dat een reden zijn om al dan niet voor het onderwijs te kiezen. Het is een van de factoren die men nu probeert te beïnvloeden door een strengere selectie aan de poort. Toch kun je niet door simpelweg een master- of academische titel verplicht te stellen, denken dat het wel goed komt met het onderwijs. Het zou zelfs zo kunnen zijn dat als er niet voldoende middelen tegenover staan de mindere academici komen. Wil je echt goede academici aantrekken, dan gaat dat een hoop geld kosten om ze te strikken. Juist bij eerstegraadsleraren zie je de grootste verschillen met de markt. Bovendien is het maar zeer de vraag of het ook rendement oplevert in termen van goed onderwijs. Je kunt beter een geschikte hbo'er aantrekken, dan een

academicus die van lesgeven weinig kaas heeft gegeten. Wat ook meespeelt is de mogelijkheid tot professionele ontwikkeling. Dat is ook een aantrekkelijke arbeidsvoorwaarde. Het is iets waar ieder mens behoefte aan heeft, zeker de hoogopgeleiden: je verder ontwikkelen, vooruit komen, uitdagingen hebben. Een zekere dynamiek in de beroepsuitoefening heeft ook een gunstige invloed op het onderwijs. Alleen een concurrerend salaris, of een welkomstbonus voor leraren zoals in Rotterdam, zijn zeker niet voldoende om geschikte en ambitieuze leraren aan te trekken. Daar is dus meer voor nodig.'

SINGAPORE

Waarom verdient iemand die lesgeeft in het voortgezet onderwijs eigenlijk meer dan zijn collega in het basisonderwijs?

Cörvers: 'De vuilnismen doet ook belangrijk werk, want anders slibben alle straten dicht. Het gaat er niet alleen om hoe zwaar het werk is en wat je ervoor moet kunnen, maar ook hoe dat werk zich verhoudt tot andere posities op de arbeidsmarkt. Kennelijk trekt het primair onderwijs toch minder hoogopgeleide mensen aan. Dat past ook in het salarisplaatje. In het vmbo wordt ook minder verdiend dan in mbo, hbo of op de universiteit. Terwijl ze daar toch hartstikke belangrijk werk doen, dat ook nog eens heel zwaar is.'

De staatssecretaris zet nu in op excellent onderwijs. Betekent dat dan ook meer academisch geschoolde leraren?

Cörvers: 'Als u mij vraagt of alle leraren academische titels moeten hebben, dan lijkt het me heel onverstandig dat verplicht te stellen. Scholen moeten kijken waar en hoe ze academici het beste kunnen inzetten, qua rendement en kosten. De baten zijn heel moeilijk te kwantificeren. En daarbij, het Nederlandse onderwijs staat er internationaal gezien echt niet zo slecht voor.'

Het gras is dus niet groener in Finland, Japan of Singapore?

Cörvers: 'Bij de internationale vergelijkingen, zoals van PISA, staat Nederland altijd in de top 5. Natuurlijk zijn er landen die het beter doen, en daarom gaan we ook in de keuken kijken in Finland en Singapore. Maar er is toch vaak meer voor nodig om bepaalde ideeën over te nemen. Het gaat in die landen vaak om hele andere systemen, met andere tradities en vanuit een andere cultuur ontstaan. De nadelen die er zeker zijn, zie je niet altijd in de statistieken terug. We hebben in ons land de neiging om naar boven te kijken, maar je kunt ook naar beneden kijken, voor we ons in allerlei riskante avonturen storten. Duitsland, de sterkste economie van Europa, moet ons qua leerlingenprestaties vaak voor zich dulden.' ■